

lem for Herning (M. Nielsen) og jeg et Forslag, der tilsigtede at lette Udlægningen af ny Huse, ved at indskrænke Omfostningerne ved en saadan Udstyknng. Det kunde ske ved, at man indlod at kræve Jordbonitering. Mange ere interesserede i, at faa udlagt saadanne Huse af deres Jord, men lade sig afholde derfra, fordi de ikke kunne udstykke en saadan lille Husmandslod, uden at de skulle have Gaarden omboniteret, og det er et ret vidtløftigt og kostbart Arbejde. Vort hele Forslag tilsigtede derfor, at man for en saadan mindre Huslods Bedkommende skulde kunne se bort fra Jordringen om ny Bonitering af Jorden, idet man kunde henholde sig til den oprindelige Matrifelstatst eller i alt Fald holde sig til den sidst foretagne Bonitering af Jorden, om den end laa betydelig længer tilbage i Tiden end de 6 Aar, der nu gælde som Regel. Dette Forslag er blevet behandlet i Landbokommissionen; man har i Princippet været enig i, at det var rigtigt at gøre Stridt i denne Retning, og det indeholdes ogsaa i den høitærede Ministers Forslag her. Nu er Praksis nemlig den, at man i Genhold til Loven af 1850 kan foretage en saadan Udstyknng af Lodder, der ikke ere over 1 Tønde Land, uden ny Bonitering, og at man kan indrømme den samme Fremgangsmaade ved Parceller af noget større Udstrækning, naar der er særlig Grund dertil, navnlig hvis det er særskilt beliggende Lodder, som man paa denne Maade vil have udlagt til Husmandslodder. Landbokommissionen og nu ogsaa den høitærede Minister have foreslaaet at gaa et Stridt videre i denne Retning saaledes, at den Grænse, som man der opstiller, skal være 3 Tønder Land geometrisk Maal. Til denne Grænse skal man kunne gaa, selv om den paagældende Jordlod ikke er særskilt beliggende. En hvilken som helst Del af Ejendommen, som ikke overgaar det nævnte Maal, kan udstykes af Indenrigsministeriet med Benyttelse af Matrifelstaksationen eller den senest foretagne Jordbonitering. Dette er vist meget hensigtsmæssigt, og de oprindelige Forslagsstillere kunne kun udtale deres Anerkendelse deraf. Jeg vil dog gøre opmærksom paa, at man her bruger geometrisk Maal, hvilket er noget andet end boniteret Jord. Men naar vi nu naa til at fastsætte en Normalstørrelse for Husmandslodder, maa det dog være den, der bliver indsat i et saadant Forslag. Sætte vi den, som jeg forudsætter, til 4 Tdr. Land Middellod, maa det ogsaa være den Grænse, inden for hvilken Udstyknng kan foretages uden Foretagelse af Jordbonitering. Jeg ser, at Landbokommissionen meget vel ogsaa har været

opmærksom derpaa, idet der siges, at det er en Skønssag, hvor man vil sætte denne Grænse, om den skal sættes noget højere eller lavere end det Trin, man er bleven staaende paa, nemlig de 3 Tønder geometrisk Maal. Jeg gentager, at jeg vel tør forudsætte, at dersom vi opnaa at faa vedtaget en Grænse for, hvad jeg kalder en normal Husmandslod, at den saa ogsaa vil blive indført i Lovforslaget paa dette Sted. Endelig vil jeg gerne gøre en Bemærkning om selve Spørgsmaalet om Anvendelse af boniteret Jord som Maal for Udstyknng og Sammenlægning. Jeg skal med Hensyn dertil kun erindre om, at indtil 1819 benyttede man kun Hartkornet til Fastsættelsen af den Grænse, man ikke kunde overstige, henholdsvis ved Udstyknng og Sammenlægning; kun Hartkornet benyttedes som Grænse, og det endda et Hartkorn, som var halvandet Hundrede Aar gammelt, da det var sat efter Frd. af 1688. Da dette Hartkorn paa mange Steder kun libet svarede til Jordens virkelige Bonitet, gik man ved Frd. af 1819 over til i Stedet for Hartkornet at sætte boniteret Jord som Maal. Saa fik vi imidlertid en ny Hartkornsansættelse i 1844, og da man atter begyndte at beskæftige sig med denne Sag, nemlig i 1851 i den da arbejdende Landbokommission, og paa dens Arbejde byggede et Lovforslag, vendte man tilbage til Hartkornsgrænsen og lod atter Brugen af boniteret Jord som Maal bortfalde. Den daværende Indenrigsminister Bang, støttet af den daværende Landbokommission, gav til Grund, at det at lade boniteret Jord være Maalestof har sine Ulemper, idet det i høj Grad beror paa større eller mindre Wilaarlighed, hvorledes og af hvem det endelig bliver afgjort, hvor Grænsen er. Der kan jo heller ikke være Tvivl om, at det har jo sine store Ulemper. Jordboniteringsmændene, der møde for at foretage en Forretning, grave nogle Huller hist og her i Jorden og takser, hvorledes Boniteten er paa de Steder, hvor Hullerne ere gravede, men det afgørende er ikke disse enkelte Pletter, der saaledes fremkomme, men derimod hvor stort et Omraade den Ejendom faar, for hvilken Taksten sættes. Hvor stort dens Omraade bliver, beror vistnok væsentlig eller udelukkende paa Landinspektøren; det beror paa, hvor han drager disse fine røde Linier, som vi jo ofte have set paa Kortene. Det er det, der kommer til at afgøre, hvorvidt den paagældende Parcel ligger inden for eller uden for den Grænse, som Lovgivningen har sat for Udstyknng og Sammenlægning. Det beror altsaa for en ikke ringe Del paa Landinspektørens Konduite, om en